

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ •

• Баҳоси эркин нарҳда •

Суфи ОЛЛОЕР

МУНОЖОТ

Илоҳи, бандани соҳиб надам қил,
Сироти шаръ узра соҳиб қадам қил.

Ҳидоят пирига топшир қўлумни,
Иноят қўйиға кенг қил йўлимни.

Маосий лойиға тойдурма пойим
Бихишти мағфиратни айла жойим.

Карамлик подшоҳо, кирдикоро,
Раҳимо, мағфиратлик биру боро.

Агар чандики беҳаддур гуноҳим
Саломат қил хусрлардин илоҳим.

Агар сони йўқ исён қилибмиз,
Умид улки сани воҳид билибмиз.

Илоҳо, бирлигинини ҳурматидин
Саломат қил у кўпрук меҳнатидин.

**ҲАЙИТИНГИЗ
МУБОРАК БЎЛСИН!**

Мана, муборак рамазон ҳайити
кунлари арафасида яна дийдор
кўришдик. Келаётган рамазон
ҳайитингиз муборак азишлар!

Азиз муштарийлар! Айни пайтда
суюкли кишиларига қувончли
кунларида "Оила ва жамият" орқали
табрик йўллаган ўқувчиларимиз
қутловларини эгаларига шод бўлиб
етказаетганлигимиз учун уларнинг
ҳаётда шодлик ва бахтга тўла
кунлари жуда кўп бўлишини
тилаймиз. Ва яна истаймизки:
яқинлашиб келаётган рамазон
ҳайити хонадонгизга қут-барака,
фаровонлик ва бахт келтирсин!

«ОТАЛАР ИЛГИДА ЗАМОН БИЛАН ВАҚТ»

Абдувоҳид ТўРАЕВ сурати

УШБУ СОНДА:*Тавҳид — пайғамбарлик ғояси*

4-бет

Толиб ТўРАҚУЛ:

Кафтингда дил оқиб жазолар топди

6-бет

КЕЙИНГИ СОНЛАРДА:

Ҳалим САЙИД:

Рекханинг қисмати

Насиба АБДУЛЛАЕВА:

Эркак аёлига гул совға қилсин

ЛАЙЛАК ҚОР, АРЧА ВА ҚИЗ

Билмадим, арча ва у билан боғлиқ жамияти тушунчалар ўрисиникими, ўзбекиникими ехуд бошқа миллатга тааллуқлими. Ҳартугул арчада миллат бўлмаса керак. У — дарахт, дарахт бўлганда ҳам ям-яшил, гўзал, бошқа бирор ўсимликка ўхшамайди. Унинг ҳиди ҳам бўлакча бўлади.

Мен арчани яхши кўраман!.. Ўшанда қор ёғарди, оппоқ-оппоқ лайлак қор ошиқларнинг хаели каби узоқ учарди. Рўпарамдаги арчанинг шоҳларини қор босиб, ажиб гўзаллик кашф эта хиёл эгилган, унинг устидаги кумуш қорлару борлиқнинг оппоқлигидан кўзлар қамашади. Ҳаво шунчалар тозаки, ҳар нафас олганингда томоқларинг ачишиб-ачишиб кетади.

У ана ўша арчанинг енида бошини пича эгиб, менга қараб турарди. Бошидаги кулранг телпак, палтусининг ўшанга ўйқаш тусли барраси ловуллаб

турган юзига ажиб тароват бахш этарди. Учаётган лайлак қордан яралган хира парда ортида киприкларини пирпиратиб, кўзларини бир оз қисган куйи қараб туриши жонимни оламан дерди. Қор, анов арча, умуман чиқаётган қиш жудаям гўзал эди, лекин у қиз буларнинг барчасидан чиройлироқ эди. Эҳтимол, ўшал қизни кўриб турганим учун ҳам олам ҳукмрони қиш менга ўзгача кўрингандир?..

Мен унга кўплаб хатлар битгандим, аммо хатларим жавобсиз қолганди. Ҳозир эса у менга галати, бағримни сийпалай-сийпалай эркалагувчи эпкинли боқиш ила тикилиб турарди. Агар кимгадир жонни бахш этиш мумкин бўлса, бу маҳал мен бағишлагга тайер эдим. Лекин фақатгина мана шу қаршимдаги қизга. У хиёл жилмайди, гўё тушаётган қорлар икки томонга қалқигандек туюлди табассумидан.

— Бу туришда шамоллайсиз, — дейди қиз лайлак қорнинг «хуйи» каби овозда.

Мен индамадим. Ичимда яна гапирсайди, дердим. Яна гапирсайди!

— Яланг бош юрманг... Эй-й, сизга гапираяпман!..

Уйқудан уйғонгандай бўлдим. Ҳақиқатан бошимда ҳеч вақо йўқ эди. Қизнинг бу меҳрибончилиги мени аёзларнинг аёзидан-да сақлай олишини ўзи билмасди, албатта.

Мен бу севги дostonи қандай тугагани ҳақида ҳеч нарса демокчи эмасман. Гап бунда эмас, фақат ўша манзара — учаётган лайлак қор, қор босган арча, киприклари пирпиратиб менга тикилиб турган қиз сиймоси бир умр нигоҳимда муҳрланиб қолди. Худди сураткашнинг сурати каби муҳрланди қалбимда.

Мен арчани жуда-жуда яхши кўраман!..

Наби ЖАЛОЛИДДИН

ЕТТИ КУН

КИТОБХОН СУРХОНДАРЁ

Ўтган йили сурхондарёлик газетхонларга маза бўлди. Чунки... «Сурхон тонги» вилоят газети саҳифаларида педагогика фанлари доктори, профессор Бекмурод Қодировнинг ҳажм жихатдан қарийб рўмонга яқин бўлган «Қалтис қадам» номли қиссаси бир ой давомида босилиб турди. Асар китобхонлар, айниқса домла ишлаётган Термиз Давлат университети жамоаси даврасида қизгин мунозара уйғотди. Яқинда эса вилоят телевидениесида ҳам мазкур асар юзасидан ярим соатдан зиёдлик мулоқот бўлди.

ЎЗИНГДАН ЧИҚҚАН БАЛОГА...

Шаҳрисабз тумани Авазимлик қишлоғида яшовчи Майрам момони невараси хафа қилди. Момо «Энг зарур» кунда яраб қолар деб 20 минг сўм пул йиғиб қўйган эди. Шу «пул ўлгур» йўқолди. Туман ички ишлар бўлими ходимлари тез орада пул олгани топишди. Ў момонинг 14 ёшли невараси экан. Момо неварасини биринчи бўлиб химоя қила кетди.

АВТОБУСДАГИ КЕЛИШУВ

Қашқадарёдан Урганчга қатнайдиған автобусда «ови юришмаётган» майда бизнесменлардан бири жой тополмай қолди. У юмшоқ ўриндикда маза қилиб келатган бошқа йўловчига аввал ҳавас билан бокди, сўнг дангалига жойини 20 минг сўмга сотишини сўради. Жойли йўловчи дарҳол рози бўлди.

ОТА-ОНАЛАР, ҲУШЁР БЎЛИНГ!

Бу йил қиш қорга мўл келди. Бу «мўл»чилик қувонч-ўйиннинг энг кўпини болаларга келтирди. Болалар фақат қорбўрон ўйнашу қорбобо яшаш билан балд десангиз, хомхаёл қилган бўласиз. Улар кўчаларда машиналар ортига осилиб, сирпанишнинг ҳам роса хузуридан чиқишмоқда. Аммо бу ўта хавфли «ўйин» мудҳиш оқибатлар келтириб чиқармоқда. Пойтахтда бир неча болалар мана шу кўнгилхушлик натижасида машина гилдираги остига тушиб, ҳалок бўлишди.

ТАНДИРИНГИЗ НОНГА ТЎЛСИН!

Шаҳримизнинг Чилонзор туманида яшовчи Мирфозил Полвон ака хусусий новвойчиликда рекорд қўйди. У бир кунда етти тандир нон ёпди. «Нима зарил, жонингизни қийнаб?» деб сўрасақ у киши «Сизнинг ҳам фарзандларингиз бир этак бўлганида, кўрардик «нима зарил эканлигини» деб жавоб қилди.

лишлар, бизда даволаниб кетган собиқ беморлар ердан беришяпти. Улар гиёхларни тоғ-тошлардан, кир-адирлардан йиғиб келишди, нархни эса тахминча бичамиз. Имкониятдан фойдаланиб мен сизга бир сирни айтай: Сурхондарё вилояти ўта шифобахш, доривор гиёхларнинг айна макони. Агар тимсол билан айтадиган бўлсак, Сурхондарё — улкан дорихона. Ана мен сизга санайберай: кийик ўт, лимон ўт, ялпизларнинг кўплаб турлари, рўён, кора андиз, буйимадарон, шувок, исирик, ўлмас ўт, мия, кулуд, лугби, каврак, янтоқ, алкор, зубтурдум, равоч, ассалому алайкум, зирк, далачай, исмалок, такасоқол ва ҳоказо. Уларни санаб адоғига етиш қийин. Бойсунда олтинқозик деган ўсимлик ўсади. Унинг илдири ўта шифобахш. Олтинқозикнинг шифобахшлик қувватини женшен билан тенглаштириш мумкин. Бу ўсимлик фақат тунда қазиб олинади. Ўсимликдан тунда егду таралиб туради.

Ўзимиз кўпам писанд қилмайдиган отқулоқни ким

билмайди. Ана шу ўсимлик рақ (саратон)ни даволашда анча наф қилади. Дўғби деган гиёх сарик касалликка даво, қишлоқ жойларда яшайдиган хотин-қизларимиз у-бун бўяшда фойдаланиб келадиган рўён буйракдаги тошни туширади, тўпланиб қолган тузларни ҳайдайди. Ҳатто ундан синган, кийшайган суякларни тўғрилашда юмшатиш воситаси сифатида жуда яхши фойдаланиш мумкин. Энг зўр ўриқлар ҳам бизнинг вилоятимизда етишади. Айниқса Термиз туманидаги Саловот қишлоғида энг биринчи бўлиб пишадиган ўриқларни айтмайсизми! Юрак ҳасталикларини даволашда ўриқдан зўр дори борақаними оламда? Мен агар вилоятимиз одамлари доривор гиёхлардан унумли фойдаланадиган бўлсалар, хорижнинг зовўдларида валютага олинадиган турли-туман дориларга яқин қунарларда эҳтисаж ҳам, мухтожлик ҳам сезмасликларига ишонаман.

Маҳмуд АБУЛҲАЙ

ТУРГИМ ҲАМ КЕЛМАЙДИ!

А. САПАРМАТОВ сурати

СУРХОНДАРЁ — УЛҚАН ДОРИХОНА

Агар беморга аниқ ташхис қўйилган бўлса, агар қайси шифобахш гиёх қай бир касалликка даво эканлиги тўғри белгиланган бўлса, вужуддаги дард охири-оқибатда чекинади, дейди Сурхондарёдаги 1-вилоят шифохонаси физиотерапия бўлими мудири Ҳайитой опа Ҳўжанова.

— Ҳайитой опа, сизларга ердан сўраб мурожаат қилаётганлар кўпи?

— Гиёхлар билан даволашга ўтганимизга тўрт йилдан ошди. Дастлабки пайтларда ишимиз камписандроқ эди. Чунки одамларимиз ҳали таблеткаҳўрликдан қутулганлари йўқ, халқ табобатига эса кўнгилларида майл, ихлос

батамом уйғонгани йўқ эди. Ҳозир эса нафақат беморлар, балки шу ўзимизнинг шифохонадаги бошқа бўлимларда ишлаётган врачлар, ҳамширалар ҳам турли ҳасталикларга қарши у ёки бу шифобахш гиёхнинг дамламасидан сўраб келишади.

— Кўпроқ қайси бир дардга чалинган беморлар?

— Жарроҳлик талаб қилинадиган беморлардан ўзга беморлар кўп келишади. Буйраги, асаби, жигари, ўпкаси, ошқозони ва ҳоказо аъзолари ҳасталанган беморлар бўлади бўлимимизда.

— Ҳайитой опа, ўзингиз терапевт врач экансиз, бунинг устига ишлаётганингизга 27 йил бўлибди. Нима учун бирданига гиёх билан даволовчи врач бўлиб қолдингиз?

— Онамнинг халқ табобатидан

хабарлари бор эди. У киши агар биз шамоллаб ёки бирон бир дардга чалиниб қолсак, дори деган нарсани умуман яқинимизга ҳам йўлатмасдилар. Фақат ҳар хил гиёхларнинг қайнатма дамламалари билан даволардилар. Биз тезда оёққа туриб кетардик. Шу туфайлими, биз кам касал бўлардик. Онамдан қайси гиёх қай бир дардга фойдали эканлигини сўраб-суриштириб юрардим. Аввалдан ҳам халқ табобатига ихлосим баян эди. Унинг сирларидан оз-моз хабардор эдим.

— Доривор гиёхларни топишда қийналмаяпсизми?

— Дастлаб вилоятимизнинг тоғ ва адирларидаги доривор ўсимликларини биладиган бир киши шу ишга бирктирилганди. Ойлик маош оз бўлганили учун кетиб қолди. Ҳозир эса таниш-би-

«Утган кунлар» романида ижтимоий-сиёсий масалалар билан баробар маънавий-ахлоқий муаммолар талқини муҳим ўрин тутди. Аслида бу икки жиҳат асарда айри ҳолда эмас, бир-бирлари билан туташган-чатишган ҳолда берилди. Роман бош қаҳрамони Отабекнинг ҳали уйланмагани, ота-оналари уни уйлантириш тараддудида экани ҳусусидаги маълумот баҳонасида Отабек ҳузурда асар персонажлари Раҳмат билан Ҳомид орасида оила қуриш, уйланиш, ишқ-муҳаббат ҳақида қизгин баҳс бўлиб ўтди. Бу икки шахснинг оила ҳусусидаги қарашлари бир-бириникидан кескин фарқ қилади. Раҳматнинг фикрича, уйланишдек нозик бир иш дунёда йўқ; уйланган хотиннинг таъбиғига мувофиқ келса, бу жуда яхши, йўқса муңчалик оғир гап дунёда бўлмас! Ҳомид эса бу борада тамомила бошқача ўйлайди: «Хотинга мувофиқ бўлиш ва бўлмаслигининг унча кераги йўқ... Хотинларга «эр» деган исмининг ўзи кифоя... хотин деган эрга мувофиқ бўлса бас».

Раҳмат баҳсини давом эттириб дейди: «Уйланишдаги ихтиёримиз... ота-оналаримизда бўлганидек, оладирган келинлари ўғилларига екса эмас, балки унинг ота-оналари ўзларига екса, бас. Бу тўғрида уйланувчи йигит билан эр қилувчи қизнинг лом-мам дейишга ҳақ ва ихтиёрлари бўлмай, бу одаимиз маъқул ва машруъ ишлардан эмасдир».

Ҳомид фикрича, уйланиш — ота-она учун бўлиб, улардан ранжиб юришнинг ўрни йўқ; хотиннинг кўнглинига мувофиқ келмас экан, мувофиқини олиб, хотинни икки қил; буниси ҳам келишмаса, учинчиси оид; деб зорланиб, хасратланиб юриш эр кишининг иши эмас.

Раҳмат ўз сўзида қатъий: «Хотин қўлайтириб, улар орасида азовланишнинг нима ҳикмати бўлсин?». Бир хотин билан муҳаббатли умр кечирмак, менимча, энг маъқул иш». Раҳмат энди умумий мулоҳазалардан аниқ далил-исботга ўтди, тоғаси Ҳомидга писанда қилади: «Масалан, икки хотинликнинг биттаси сизми? Уйингизда ҳар кун жанжал, бир дақиқа тинчлигингиз йўқ».

Ҳомид ҳам гапга дош беролмай чапанчасига шаллақилликка ўтди: «Сенингдек йигитлар учун, албатта, битта хотин ҳам ортиқчалик қилади!». Кўп хотин орасида азовланиш ўзи нима деган сўз? Қамчиндан қон тоғса, юзта хотин орасида ҳам роҳатланиб туришлик қўлоласан! Мен бу кунгача икки хотин ўрасида туриб жанжалга тўғайганимча йўқ, аммо хотинни унча қилишга ҳам ўйим йўқ эмас!»

Эътибор беринг, оила, муҳаббат устидagi бундай кескин баҳс нега бегона одамлар эмас, балки яқин кишилар — тоға-жиянлар орасида бўляпти? Қаранг, тоға билан жиян уйланиш, оила қуриш ҳусусидаги қарашлари жиҳатидан икки кутубда турибдилар. Романидаги оилавий-маънавий воқеалар, саргузаштлар тадрижики кузатсангиз, бу борадаги энг кескин зиддиятлар, худди ўшандай яқин одамлар қарашлари, ҳаётини ақидаларидаги тафовутлардан келиб чиқади: Отабек — Ҳомид оғим — Юсуфбек ҳожи, қисман эр-хотин — Мирзакарим қутидор ва Офтоб оғим, опа-сингил Зайнаб ва Хушрўй қарашларидаги келишмовчиликлар туфайли Отабек — Кумуш — Зайнаб бахти, умри ҳазон бўлади. Тўғри, Отабек — Кумуш — Зайнаб бахти, умрининг завол топишида Ҳомид тишидаги нобоп муҳит етиштирган нобоп кимсаларнинг, тубан шахслар айби билан юрда вужудга келган нотинчликларнинг ҳам таъсири, зугуми катта. Аммо асар қаҳрамонлари ҳар қанча ҷигал, мушкул, даҳшатли бўлмасин, давр тўзонлари, талотумларидан омон ўтадилар. Ҳомидлар қазон чохлардан эсон-омон чиқадилар. Бирок оиладаги «аризмас» можаболарга чора тополмай хуноб бўладилар, яқин одамлар ҳозирлаган ош-оғу туфайли ҳаққатга дучор бўладилар. Бунда ҳам муҳим ҳаётини ҳақиқат мавжуд. Худди ижтимоий-сиёсий борада ҳалқ табиатидаги ожизлик, беқарорлик, юртдаги парокандалик, бирдамликнинг йўқлиги мамлакатни даҳшатли чоғга, ҳалокатга олиб боргани, ҳалқни тутқинликка мубтало этгани каби, оиладаги, яқин одамлар онгидagi тафовут, зиддиятлар, қолоқ қарашлар яқин одамларнинг оромини олиб, бахтсизлик ва мусибатларга йўл очётганининг эзувчи

романда донишмандлик ва фавқуллодда маҳорат билан кўрсатади.

Романда муаллиф ошқора ёвуз кучлар — Азизбек, Мусулмонқул, Ниез қўшбег, Ҳомид, Жаннат, Содик, Мутал қабиларни кўпроқ ташқи томондан кузатади, уларнинг руҳиятига қириб ўтирмайди; уларни-мансабпараст, дунепараст, муттаҳам, қоқоқ, жоҳил, чапани, эл-юртни ҳалокатга олиб бораётган, одамлар бахтига зомин бўлаётган кимсалар

Онанинг жаҳл устиди: «Энди менга бундоғ ўғил керак эмас... Оқ сутимни оққа, кўк сутимни кўкка соғдим... Энди Тошкентга келмасин у ўзбосимча бетийик!» деб бақариб-чақаришлари, йиғлаб-сиктаб дарду хасратини бошига қийиб олишини, ўғли Марғилондан келганида саломига алик олмай ундан юзини ўтириб, хурпайиб туришини кўрганимизда ҳам асло бу аёлдан койна олмаймиз, гурури, шаъни оёқ ости қилинган бу довруғли аёлга осон

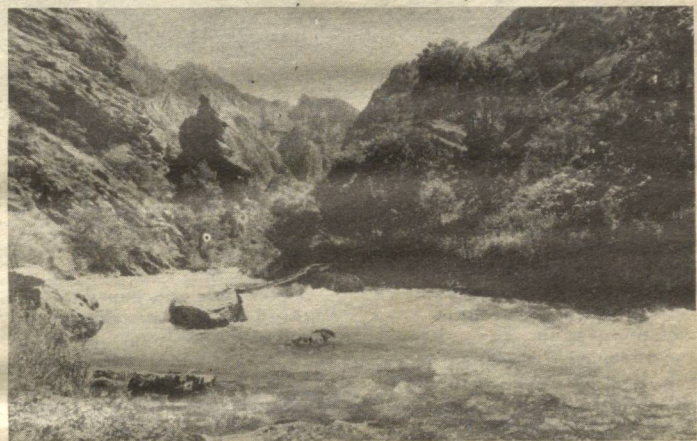
кўрмоқчи... Унинг бу орзусига ҳақ берасаним, йўқми, яна ихтиёр ўзингда...»

Ҳожи гапларида мантиқ, асос шу қадар қучилик, Отабек унга нима деб жавоб қайтаришга қийналиб қолади. Ёзувчи Отабекнинг ўша пайтдаги ҳолатига изоҳ бериб: «Юсуфбек ҳожи юқорида ўтган гапларни қуруқ ва асоссиз сўйлагани, балки шу турмушнинг руҳи ва асосини бир даража айтиб ўтган, Отабек эса бунини шу муҳитнинг бир ўғли бўлиб эшитган эди.

А.ҚОДИРИЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Умарали НОРМАТОВ

ИНСОННИ ТУШУНИШ САНЪАТИ

эмаслигини билиб тураемиз. Қарангки, ўша тигиз дақиқаларда Отабек ҳам, Юсуфбек ҳожи ҳам Ҳомид оғимга бирор нарса дейишга тиллари бормайди.

Орадан бир неча фурсат ўтади. Отабекнинг Марғилон билан боғлиниб қолганига, яққо ягона ўғил қўлдан чиқиб кетётганига она асло тоқат қилолмайди. Нима қилиб бўлмасин Отабекни Тошкентдан уйлантириш пайига тушади. Юсуфбек ҳожи чаладўмбўл табиат хотинининг ўжарлик билан пала-партиш қилаётган хатти-ҳаракатларидан қулса-да, уни бу борада шошилмасликка, ақл-мулоҳаза билан иш қўришга ундаса-да, Отабекнинг эркин севгисига қарши бўлмаси-да, барибир Ҳомид оғимнинг хоҳиш-истагига ҳам қарши бормайди:

«Ўғлим, сен онангнинг гапига аччиқланма. Ул ҳар нарса деса, фақат Марғилондан уйланишнинг қаршичилигини айтди. Аммо мендан сўрасанг, Марғилондаги на қудамиз ва на келинимизни ҳеч бир ваз билан қамсити олмайман, балки бизга қуда бўлмоққа энг мувофиқ кишилар эди, балли, ўғлим, дейман. Сенинг тиниб-тинчичинг, ўсиб-ўнанишиг учун қувонмаган ота-она соққа ҳисобланмайди. Сен бунга яхши ишон. Аммо бизнинг ҳозирги баъзи бир раъйларимиз сента етишиб келмас экан, бунга ҳаққинг ҳам бор, лекин иккинчи тарафдан бизни ҳам ҳақсиз ташлаб қўйма, ўғлим. Бизнинг сендан бошқа умид нисонамиз, ҳаёт қувончимиз йўқ. Дунёда кўриб ўтатурган барча орзумиз, ҳавасимиз фақат сенгагина қараб қолган. Биз Худой таолога минглаб шукр айтганимиз, сен бошқаларнинг фарзандидек эсли-хушли бўлдинг: кишилардек сен билан ифтихор қилмасак-да, сен орқали ҳижолат чекмасимизга ишондик. Айнақса, онангнинг сенинг туфайли кечиратурган умидлари тобора ортиб боради. Бу кун онанг сенинг олдинда тиз чўкиб онанг ва кўнгли учун мен ҳам орага тушиб сендан сўрайман: сен ўз хоҳишини йўлида уйланган экансан, рафиқанг сенга муборак бўлсин. Эслилик даврасидан юртан ота-онани тилаги, албатта, шундан бошқа бўлмас. Шу билан бирга, сенинг сабаби вужудинг бўлган бир киши ўз ҳаёти ичда боласи орқали бир орзу ҳавас

Тўғриси ҳам у дадаси томонидан сўйланган ҳалиги қонунга қарши чиқиб учун лозим бўлган қуча молик эмас, бас, қучсизликнинг натижаси эса сукут эди», — деб ёзади.

«Утган кунлар»нинг энг катта ютуғи Отабек, Ҳожи каби ижобий қаҳрамонларнинг муҳим фазилати уларнинг «шу муҳитнинг бир ўғли» сифатида берилганлигидир. Уларнинг қуч-қилиғи, улуглиғи, бахти ҳам, ожизлиғи, бахтсизлиғи ва фожияси ҳам, ҳаёти ҳамда қалби драмалари манбаи ҳам «шу муҳитнинг ўғли» сифатида кўрсатилганлигидир.

Ҳомид оғим ҳам шу муҳитнинг одами, аммо у тамомила бошқача, чаладўмбўл табиатили шахс. Ўша тигиз драматик дақиқаларда у Отабекнинг дарду дунесини ҳам, Ҳожи қалбига кечаётган андиша, қийноқларни, бўлгуси ҳатарли ишлардан ҳавотирини ҳам мутлақо тушунишга, ҳис этишга қодир эмас.

Қизғиш шундаки, мана шундай ўжар, басир аели — мулоҳазасиз хатти-ҳаракатлари билан Ҳожининг ноқулай аҳволига солиқ қўйган, ўғлининг бахтига зомин бўлган, келини Кумуш, бу еқда Зайнаб турмушининг ҳазон бўлишига йўл очган Ҳомид оғимни эзувчи асло «қаҳра-газб» билан қоралаш йўлини тутмайди, аксинча боя айтилганидек, уни тушуниб қалам тебратди. Бу масаланинг бир томони. Иккинчи еқдан, нима бўлганда ҳам Ҳомид оғим — барибир «она» табиатидаги барча зиддиятларига, ожиз томонларига қарамай, у Ҳомиднинг мағрур, танти онаси! Ҳар қанча гуноҳкор бўлмасин, ўта андишали адиб уни қоралашга тили бормайди. Аини пайтда рустўй, реалист ёзувчи унинг ноқулай қилиқларини, хатти-ҳаракатлари, гуноҳларидан бутунлай қўз юмолмайди; у ҳақда индамай ўтолмайди. Бу масалада ёзувчида ҳалқона ҳаётбахш юмор ниҳоятда қўл келади. Бу образ тасвири бошдан-оёқ ажиб сержило — ҳам киноя-кесатикларга, ҳам ардоқ-меҳрга тўла юмор билан йўрилган. Шу сержило комик тасвир орқали Ҳомид оғимнинг фазилатларини ҳам, ожиз томонларини ҳам, фожиясини ҳам — барча-барчасини кўриб, ҳис этиб тураемиз.

«Оила ва жамият» 8 [131]

Аллоҳ таоло ҳаётда бизни ўзи ектирган ва рози бўлган бир буюк ҳикмат туфайли яратди. Бу ҳикмат ҳеч бир шериксиз ёлғиз унинг ўзигагина ибодат қилишликдир. Оллоҳ таоло айтиди: **Инсу жинсни менга ибодат қилишлари учунгина яратдим.** ("Зориёт" сураси, 55-оят).

Аллоҳ инсонга ақл бериб, уни бошқа махлуқотлардан фарқли қилди. Инсон ақл билан Парвардигорни таний олади, фойда билан зарарни ажрата олади. Парвардигор ўзининг бандаларига раҳм қилиб, яхшилиги ёмонлигини танишда уларни ақлнинг ўзига топшириб қўйгани йўқ.

Энди ким бўлишдан қатъий назар ҳеч кимнинг динга бир янгилик киритишга ёки ундан бирон нарсани олиб ташлашга ҳаққи йўқ. Пайгамбаримиз Мухаммад алайҳис-салом энг аввало "Оллоҳдан ўзга илоҳ йўқлигига, Мухаммад Аллоҳнинг пайгамбари эканлигига" гувоҳлик беришда гавдаланган тавҳидга даъват этдилар. Пайгамбар бўлганларидан тортиб, то Мадинага ҳижрат қилгунларига қадар — 13 йил мобайнида мана шу сўзга чакирдилар. Даъватларида бу сўздан ташқарига чиқмадилар. Бошқа пайгамбарлар ҳам шундай қилганлар.

бўлишингиздан кўркаман", деди".

(“Аъроф” 59).

Бу оятлар, ва яна бошқа кўп оятлар пайгамбарларнинг ўз қавмларини, энг аввало тавҳидга даъват этганлигига ҳужжатдир. Зеро тавҳид барча набийлару расулларнинг дини бўлмиш исломнинг пойдеворидир. Пойдевор қурилгач, унинг устига ибодатлару ҳужумлар бино қилинади.

Бу деган сўз даъватчилар исломнинг тавҳиддан бошқа жузъий тарафларига бепарво бўлишлари керак дегани эмас. Лекин иттифоқ қилинган гап шуки, киши-

нинг эътиқоди тўғри, соғлом бўлмагунча, унинг амали қабул қилинмайди. Зеро пойдевор қуримай туриб, уй қуриб бўлмайди. Пойдеворсиз уй тезда вайрон бўлади. Бунинг устига тавҳиднинг зидди бўлмиш ширк гуноҳларнинг энг каттасидир. Ило унинг учун ҳам Аллоҳ таоло ширк билан ўлган

кимсани мағфират қилмаслигини хабар беради. Аллоҳ таоло айтиди:

“Албатта Аллоҳ ўзига (бирон нарса ё кимсанинг) шерик қилинишини кечирмайди. Шундан бошқа гуноҳларни ўзи хоҳлаган банда учун кечиради.” (“Нисо” — 116).

Инсоннинг ширкдан бошқа қилган гуноҳини Аллоҳ кечиршини ва кечирилган кимса жаннатга киришини умид қилса бўлади. Аммо Аллоҳга ширк келтиргани ҳолда ўлган кимсанинг гарчи у ўзини мусулмонман деб даъво қилсада, борар жойи дўзахдир. Аллоҳ бундан бизни ва сизни сакласин.

Шунинг учун эй биродарлар, эй даъватчилар бу буюк, улуг ишга эътибор бериб, одамларни тавҳидга даъват этмоғимиз, уларни ширкдан эҳтиётлантирмоғимиз ва бу ишни энг асосий иш деб билимоғимиз лозим.

Пайгамбар алайҳис-салом саҳоба Маъзони Аллоҳга даъват этиши учун Яманга юбораётган пайтида унга даъватини қандай бошлашни ўргатганлар. Ибни Аббосдан ривоят қилинади: Пайгамбар алайҳис-салом Маъзони Яманга юбораётди, унга шундай деганлар: “Сен аҳли китоб бўлмиш бир қавмга бораётирсан. Уларга қилган биринчи даъватинг Аллоҳдан ўзга илоҳ йўқ гувоҳлиги (яна бир ривоятда Оллоҳни ягона деб билишлари) бўлсин. Шу даъватингга агар улар сенга итоат этсалар, уларга ўргатгинки, Аллоҳ уларга ҳар кеча-кундузда беш вақт намозни фарз қилган. Бу ишда ҳам улар сенга итоат этсалар, уларга билдиргинки, Аллоҳ уларга бойликлари олиниб, камбағалларига бериладиган закотни фарз қилган. Бу ишда ҳам улар сенга итоат қилсалар, уларнинг энг қимматбаҳо молларидан ўзининг саклагин ва мазлумнинг дуосидан эҳтиёт бўлсин. Чунки бу дуо билан Оллоҳнинг орасида парда (тўсик) бўлмайди. (муттофақун алайх)

Бу ҳадисдан кўриниб турибдики, пайгамбар алайҳис-салом Маъозга даъват йўлини ўргатиб, уни тавҳиддан бошлаши, унинг тавҳидга кирганидан кейингина бошқа шариатларга, аввало ибодатларининг боши бўлмиш намозга даъват этишни буюраётирлар. Ҳар бир даъватчи гўзал намунани фақат Пайгамбар алайҳис-саломдан олмоғи лозим.

У. СУЛТОН тайёрлади

ТАВҲИД — ПАЙГАМБАРЛИК ҒОЯСИ

Балки уларга пайгамбарлар юбориб, дунёю охираат саодатига олиб борувчи фармонлар, таъқиқларини ўзида мужассамлаштирган китоблар нозил қилди.

Пайгамбарлар юборилганидан кейин Аллоҳнинг йўлидан тойган, адашган кимсанинг ҳеч қандай узри қолмай, азобга маҳкум бўлади. Оллоҳ таоло айтиди: **“Токи бу пайгамбарлар ўтганларидан кейин одамларда Оллоҳга қарши ҳужжат бўлиб қолмаслиги учун пайгамбарларни (мўминларга жаннат ҳақида) хушхабар элтувчи ва (кофирларни дўзах азобидан) кўркитувчи қилиб юбордик...”** (“Нисо”, сураси, 165-оят).

Аллоҳ таоло пайгамбаримиз Мухаммад алайҳис-салом билан пайгамбарларни хотималади. У кишига энг афзал китобни нозил қилди. У кишининг шариати энг гўзал ва энг қомил шариат бўлди. У киши рафиқи аълога кетмай туриб, Аллоҳ динни мукамал қилди, неъматни тўла берди. Оллоҳ у кишига вафотларидан салгина олдин видолашув ҳажиди, арафа кунинида ушбу оятни нозил қилди: **“Бугун сизларга динингизни қомил қилиб бердим; сизларга неъматини тўла қилиб бердим ва сизларга исломни дин бўлишига рози бўлдим”.**

Бирон пайгамбар йўқки, қавмини “Аллоҳга ибодат қилинлар, Сизлар учун ундан ўзга илоҳ йўқдир”, деб даъват қилишдан бошламаган бўлса. Демак, тавҳид пайгамбарларликларнинг мағзи, ғояси, ўқ нуқтасидирки, барча рисолат унга марказлашади, унга суянади. Энди бу фикримизга айрим оятларни ҳужжат қилиб келтирамыз.

Аллоҳ таоло айтиди:

“Аниқки, биз ҳар бир умматга: “Аллоҳга ибодат қилинлар ва шайтондан йироқ бўлинглар” (деган ваҳий билан) бир пайгамбар юборганмиз. Шунда улар (ўша умматлар) орасида Аллоҳ ҳидоят қилган зотлар ҳам, шунингдек, чекларига йўлдан озийшлик тушган кимсалар ҳам бўлган. Бас, Ер юзиди сайру-саёҳат қилиб, (ўз пайгамбарларини) ёлғончи қилган кимсаларнинг оқибатлари қандай бўлганини кўринглар”. (“Наҳл” сураси, 36-оят). ...

“Қасамки, Нуҳни ўз қавмига пайгамбар қилдик. Бас, у: “Эй, қавмим, Аллоҳга ибодат қилинлар! Сизлар учун Ундан ўзга илоҳ йўқдир. Албатта мен сизларнинг буюк Кун (киёмат кунининг) азобига гирифтор

Ойдин кечалар...

М. БОЛТАБАЕВ сурати

РАМАЗОН АЙТИБ КЕЛДИК...

Рамазон айтиб келдик эшигингизга

Худойим ўғил берсин бешигингизга...

Сиз бу икки мисра қўшиқни эсладингизми? Ҳа, ҳар йили муборак рамазон ойида уйма-уй, кўчама-кўча юриб айтиладиган қўшиқ бу.

Қачонлардир бу қўшиқни бахтли болалардан тортиб олишмоқчи бўлишди. Уларнинг мусулмон ота-боболарини олис-олисларга қатагон қилишди. “Ҳамма яхши нарсалар болаларга” бўлди. Фақат рамазон қўшиқлари эмас... Аммо бу қўшиқ йўқ бўлмади. Кўча-кўчаларда болалар томонидан жўр бўлиб айтилаётган рамазон қўшиқларини эши-

тиб қолсам, болалик давримни ширин бир энтикиш-ла едга оламан. Ўша вақтларда рўза тутиш, рамазон қўшиқларини айтиш, Собитқ Иттифоқ ўқувчисига уятли ҳол эди. Лекин биз маҳалламиз болалари билан эшикма-эшик юриб рамазон айтишдан нарчасам эдик.

Бу қўшиқлар рамазон ойининг хонадонга яхшилик, ризқ-рўз, фаровонлик, ўғилми-қизми фарзанд келтирувчи муқаддас ой эканлигини мадҳ этишга бағишланади. Рамазон қўшиқлари орқали меҳр-оқибат, одамийлик улуғланади. Яхшилик, савоб орттириш таъкидланади. Азалдан рамазончи болалар

ҳар бир уй-хонадоннинг ўзига хос жиҳатларини яхши билиб қўшиқ айтишган. Аввало бир оилани серфарзандлигини, бой-бадавлатлигини ёки камбағаллигини ҳисобга олиб, ўша оилга қарата қўшиқ мисралари айтилган:

Шу уйнинг тепасида ой кўрдик,

Ҳаммадан сизни бой кўрдик.

Рамазон ойида тил кўнчаларга озор бермоқдан, қўл қабиҳишлардан, хаёл ёвуз ниятлардан сақланган. Рамазон ойи мусулмон аҳли учун ҳамisha тинчлик-тотувлик ойи бўлиб келган. Инсонлар ўртасидаги гина-қудуратларга чек қўйилган,

пиҳоқлар қинига кирган. Феруза осмону замин узра эзгулик ҳукмронлик қилган.

Азизлар, барчамиз ҳам инсонлармиз. Барчамиз ҳам савобу гуноҳ оралиғидаги парвоналармиз. Барчамиз ҳам билиб-билмай қилган гуноҳлардан фориг эмасмиз. Ўн саккиз минг оламни яратган Аллоҳга ҳамду-санолар бўлсинки, ана шу инсоний ожизликдан, билиб-билмай қилган гуноҳларимиздан халос бўлмоқ учун бизга имкониятларни ҳам яратиб қўйибди. Бу улуг имконият рамазон, Рўза ойидур...

Рамазон ойида эл-улуг жисму руҳини ғуборлардан

поклаш учун қўлларини эзгу дуога очади. Бу бежиз эмас. Айтишларича, рамазон ойида қилинган ҳолис ният ижобат бўлар эмиш. Илоҳим, Рамазон ойи юртимизга омонлик, қут-барақа, ҳамжиҳатлик олиб келсин. Қалбларимизни меҳр-оқибат тарқ этмасин... Худоба шўкр, хонадонимиз оstonасига болалар яна рамазон айтиб келишди. Бийрон тиллари билан дуо қилишди:

Рамазон айтиб келдик эшигингизга,

Худойим қўчқордек ўғил берсин бешигингизга...

Абдувоҳид РАЗЗОҚ ўғли
Тошкент шахри

Маслаҳатлар

ТЎҒРИ НАФАС ОЛИШ

Тўғри нафас олиш кайфиятни яхшилашни ҳамма ҳам англаб етасизми. Нафас олиш тезлиги, чуқур нафас олиш, нафас чиқариш бутун тана вазифаларига, мия фаолиятига таъсир кўрсатади.

Тез ва узук-хуқ нафас олиш умри ниҳат кичиклигида, дейишди. Масалан, ит инсонга қараганда анча тез нафас олади, ўртача умр кўриши эса тўрт баробар кам. Шундай экан, узук умр кўради дастурийми тўғри нафас олиш қоида — давомли ва чуқур нафас олишни ҳам қиратишимиз лозим.

МИЯ ФАОЛИЯТИ

Мия инсон аъзоларини мувофиқлаштириб турувчи марказ ҳисобланади ва унга ҳам салбий, ҳам ижобий таъсир кўрсатади.

Ҳаёт йўлимида мўлдат таъсир эътидан эъриши, турли-туман қарам-қаршиликлар, умидсизликлардан қандай қутулиш мумкин? Бу саволга бериладиган жавоб бир китобга сиймади. Шундай бўлса-да, умумий қилиб қўйилганларни айтиш мумкин: сиз ўз оғир, шуурингизни назорат қилишни, ҳис-туғиларингизни бошқаришни ўрганингиз лозим. Токи аъзоларингизда кучли руҳий тебраниш, силкиннларга қарши ишончи «мудоаа чизиги» вужудга келсин. Шунинг унутманки, аъзоларингизда ҳамма нафас ўзари боғлиқдир. Яхши кайфият руҳий вазминлиқни таъминлайди ва соғлом руҳият барқарор жисмоний ҳолат гаровидир.

ТЎҒРИ ОВҚАТЛАНИШ
ТАРТИБИ

Мия фаолияти ва аъзоларининг бир қисмида фаолият кўрсатиши биз истеъмол қилаётган овқатларнинг сифатига ҳам боғлиқ. Нотўғри овқатланиш бир қатор касалликларни

Жустин Гласс

180 ЙИЛ ЯШАСА БЎЛАДИ

келтириб чиқаради, ақлий қобилиятга салбий таъсир қилади ва пировардида умрининг кичиклигига олиб келиши мумкин.

Тасаввур қилинг. қиме фанининг атиги арифметикдан воқиф бўлган мактаб ўқувчиси ҳаёт учун ҳавфли реактив моддалар сақланадиган лабораторияга кириб қолди. Дейлик, унга «ҳаелинга нима келса, шуни қил», деб рухсат ҳам беришди. Бола ишга киришди. Уйламадан қилинган бундай иш натижасида у қаттиқ шикастланиди, териси қуяди, ўзини мажруҳ қилади, ҳаттоки, ҳалок бўлиши ҳам мумкин. Худди шундай сизларнинг кўпчилигингиз дастурхон атрофида ўтирар экансиз, ошқозонга тушаётган турли-туман таомларнинг таъсирга қандай таъсир қилишини ўйлаб ҳам кўрмайсиз. Шу ҳолатингиз билан қиме лабораториясига кириб қолган болани эслатасиз.

Тартиб билан сифатли овқатланиш 180 йил умр кўриш йўлидаги илк қадамдир. Бу шундан иборатки, сизнинг ҳар кунги таомнаманингизда муайян даражада оқсил (дуққакли ўсимликлар, ёнғоқ ва бошқалар) углеводлар (мева-лар), ег (ўсимлик еги), шунингдек, дармондори ва минерал моддалар (савзотлар, қўқатлар) бўлиши лозим.

Едингизда бўлсин: қрахмал, (қартошка, гуруч) ва шакарни кўп истеъмол қилиш соғлиқнинг зарарлидир.

Маълумки, еш организм гушт, балик, тухумга кучли эҳтиёж сезади. Катта ешдаги одамлар учун эса жисмоний ҳолатни мўътадил сақламоқ учун оқсилга бой овқатлар жуда зарур.

Агар сиз истеъмол қиладиган таомларда зарарли еглар кўп бўлиб, фойдалилари оз

бўлса, унда 180 йилни кўя турайлик, 80 йил яшашингиз ҳам гумон. Еглар таркибида икки хил кислоталар мавжуд: тўйинган қаттиқ ва тўйинмаган суяқ кислоталар. Шунинг билан қўйган яхшики, ҳайвонларнинг егида тўйинган кислоталар анча кўп, ўсимликлар егида эса тўйинмаган кислоталар кўп бўлади. Егларни эви билан истеъмол қилган маъқул, чунки организм уларни қайта ишлаб улгуролмайди. Саре, чўчка егини кўп истеъмол қилишга берилиб кетманг, уларда холестерин миқдори жуда юқори. Нотабийи еглардан фойдаланишда жуда эҳтиёт бўлинг. Улар маргарин ва бошқа егил моддалар бўлиб, қандолат маҳсулотлари тайерлашда кўп ишлатишади. Шунинг асло еддан чикрамаслик керакки, узук мўддат сақлаш учун мўлжалланган туртач миқдорда истеъмол қилишни маслаҳат берган бўлардим.

Маҳмуд АБДУЛҲАЙ

ЎЗБЕКЧАЛАШТИРДИ

(Давоми бор).

Дераза

ХОНАКИ «БЎРИ»

Йошқар-олалик дала ҳовли соҳиби бир неча марта талади — номаълум ўғри ҳар гал эшикни бузар, нафса ва ғамлаб қўйилган егуликларни олиб кетарди.

Тоза жонидан тўйган ҳовли эгаси уйнинг бўсағасига бўриқопқон қўйиб кетди. Бир неча кундан кейин «ўлжадан» хабар олиш учун келиб, оёғидан қопқонга илгангана номаълум кишини кўрди. Маълум бўлишча у икки кундан буён ҳалоскор-хўжайинни қутаётган экан.

ЭГИЗАК БАХТ

Псковлик бир келинга тиббиётчилар икки йил аввал фарзанд кўриши номаълум эканлигини айтиб, даволанишни маслаҳат беришганди. Икки йиллик муолажа қўйилмаган бахт билан аяқланди. У бир йўла икки ўғил ва бир қиз туғди.

РЕКЛАМАДАН ЭҲТИЁТ
БЎЛИНГ

Уфадаги болалар поликлиникаларидан бирига ешгина аёл ғалати шикоят билан келди. Телевизионда «Анжл Бенс» таомни реклама қилинган пайда унинг 6 ешлик ўғли кўнгли озиб, қайт қилиб қоборар экан. Врачлар бола реклама этилаётган нарсани кўнглисиз таассурот ўйотадиган бошқа бирор нарсатга ўхшатган бўлса керак деб тахмин қилишди. Даво воситаси сифатида эса... реклама учун таънафус бошланган саноати телевизионни ўчириб қўйишни маслаҳат беришди.

БОПЛАБ АЛДАДИ

Бой бўлишни истаган бир неча дордан ҳам қайтмайдиган камерунилик қароқчи... Бошқа оёқни ўғрилаб қотган экан. Пулли оёқ эса Жан исмли дехкон йигитнинг ўзида қолибди. Жан пайпоғининг ичига катта миқдорда пул яширганни сезган жиноятчилар қўлга жойда пойлаб туриб, дехкон йигит устига еприлишиб, унинг шартта бир оёғини кесиб қочишган. «Қароқчиларни бошлаб алдамди, — деди Жан муқбирларга.

— Улар бошқа оёғини кесиб кетишди». «Оёқ-чи, оёқ нима бўлди?» — қизикди журналистлардан бири. «Оёғини нима қилишди, бунисини билмадим. Пайпоқ ҳам йиртиқ эди.» — деб жавоб берди у.

ВАГОННИ ИҲҚОТДИ

Москва-Бишкек поездида ғаройиб ҳодиса рўй берди. Оренбургда етай деб қолишганда йўловчилардан бири ҳумори тутиб, чекиш учун тамбурга чиқди. Қўшни вагонга ўтиш эшигини очди ва... унинг йўқлигини кўрди. Ваҳима бошланди. Кейинги учта вагон узилиб қолган экан. Миш-мишларга қараганда эса, орқадан Душанба поезди етб келаётган эди. Йўловчилар тўқнашув ваҳимасида вагонлардан пастр сакрашди. Хайрият, роса бир соатдан кейин поездининг бошдагилар уч вагон йўқлигидан хабар топиб қолдилар ва улаш жойига қайтидилар.

ХОРИЖ МАТБУОТИ ХАБАРЛАРИДАН

менга умр йўлдошликка ихтиёр этса уни бир умр авайлаб-асрашимга, бахтиёр этишга ишонч билдираман. «Оила-295»

25 ЕШДА

Тошкент вилоятлик, 5 ешли ўғилчаси билан ҳозирги кунда онасиникида яшаётган келинчақ оилапарвар, меҳрибон инсонга турмушта чиқиб уни ва ўзини бахтиёр этиш ниятида. «Оила-296»

36 ЕШДА

Сурхондарелик, баланд бўйли, келинчан йигит. Савдо соҳасида ишлади. Соғлом ва бақувват. Уй-жой ва иқтисодий томондан яхши таъминланган, энели ва маданиятли оилада ўсган. 20-30 ешли (уй-жой билан таъминланган бўлса ундан ҳам яхши) қадди-қомати чиройли — ғўзал, оқила, замонавий оққўнғил, меҳрибон қиз билан танишди мустахкам оила қуриш ниятида. «Оила-297»

Эълон

343 машиналар сотилади. Биттаси 1984, иккинчиси 1990 йил чиққан. Тел: 77-85-69, соат 18.00 дан кейин қўнғироқ қилинг.

Табриклаймиз!

Мунис она-жонимиз Фотира КУБАЕВА! Мен сизни 45 ешга тўйингиз билан табриклайман. Сизга Бухорою Самар-қанднинг навқиронлиги, ғўзал табииатини ғўзаллигини, бахту бекамлик, шоду хуррамлик тилаб, ғўланиш САИДАХМАД, келиннгиз САЛИМА ва невараларингиз ЭЛЗОД ва СОҲИБАХОНЛАР.

Сирдарё вилояти, Оқолтин тумани.

Хурматли ва азиз тоғам Хусан КЎЧҚОРОВ! Тўғилган кунингиз муборак бўлсин. Худо сизга узук умр бериб, соғ-саломат невара чевараларингизнинг шодон қўйқирини эшитиб юришни насиб этсин. Хонадонингиздан барака кўтарилмасин. Жияннгиз САИДАХМАД.

Тошкент олий милиция мактабининг битирувчи курс топиб.

Хурматли Тўйчибек ХАЙИТ ўғли! Сизни 24 ешингиз билан қутлаймиз! Оллоҳ таъонингизни соғ, насибангизни бутун, умрингизни узук қилсин. Юз-ингиздан доимо нур сочилиб турсин. Эл-юрт тинч бўлсин, улар қаторида сиз ҳам омон бўлинг.

САЛОҲИДДИН, ДИЛҲУЗА, ТУРСУНИЁЗ, ШОЧУЧУК, АМУР ВА УҚТАМ.

Акамиз Нодиржон НОРҚОБИЛОВ! 3 март — тўғилган айёмингиз муборак! Бахт сизга ҳақини ер бўлсин. Сингилнинг ХУЛКАР, уқангиз ЛАЗИЗБЕК.

Қарши шаҳри.

НИЛУФАРИ! Тўғилган кунингиз муборак! Еруғ кўнлар, ойдин тунларнинг нурафшон суварти, сизнинг-да қалбингизга абадий муҳралисин.

ХУДОЙНАЗАР, ТошДД топиб.

АБДУРАХМОН ака! Умрингизни 40-баҳори қутлуғ бўлсин. Оллоҳ сизга узук умр, соғлиқ-баркамлик бериб фарзандларингиз ҳузурини қуришни насиб этсин. Тоғанингиз тўйларга буюрсин, хонадонингиздан шодлик ариласин.

Сизга ҳур ишда омад тилаб укаларингиз Толиб, Холбозор, Ботир, Зокир, Шаҳрисабз, Саксонкапа қишлоғи

Азиз ва муҳтарама онажонимиз Риксикон ФОЗИЛОВА! Биз фарзандларингиз Сизни таваллуд айёмингиз билан чин ошдан қутлаймиз. Сизга сўхат-саломатлик, тинчлик тилаймиз. Хонадонингиздан қўт-барока, шодлик, бахт ариласин. 60 ешингиз баракали бўлсин.

Фарзандларингиз: Тоир, Муҳтабар,

Доно, Бахтиёр ва НАБИРАЛАНГИЗ. Тошкент шаҳри.

Самарқанд вилояти, Иштихон туманидан Жўрабоева РҲИЗБУВИНИ тўғилари Кўчқор, келинлари МУҲАЙЁ тўғилган кўнлари билан табриклайди. Асрлар каби узун умр, асалданда ширин ҳаёт тилайди.

Онажонимиз Мунавваржон! Сизни тўғилган кунингиз билан салимий табриклаймиз. Сизга узук умр, соғлиқ, ҳаётда барча орзу-ҳавасларингизга етишнг, деб фарзандларингиз: МУХТАСАР МУЗАФФАР, МАЪМУРА, МИРЗОХИД, МАРҲАБО ва МУАЗЗАМЛАР.

Азизам НАРГИЗА! Таваллуд айёмингиз қутлуғ бўлсин! Ҳаётингиз баҳорий гуллардек ғўзал бўлсин, чеҳрангиз табассум, лабдангиз қулуғ ариласин, деб УМИД. Тошкент шаҳри.

Хурматли падирибузрукворимиз Нормат БойхўРОЗ ўғли! 50 ешингиз муборак бўлсин! Худойи Сизга узук умр, бахту бекамлик, тинчлик-хотиржамлик берсин.

Онажоним! Байрамингиз қутлуғ бўлсин. Эзу тилақларингиз сизга доим ҳамроҳ бўлсин. Жиянчақ Хужоюнжон! Жамик шодлик, қувончлар сенга ер бўлсин. Шахно ТОҒАЕВА. Тошкент шаҳри.

Хурматли дадажонимиз Жума САФАРОВ ва онажоним ЗЕВАР!

Мен Сизларни тўғилган кунларингиз билан табриклайман. Илоҳ, фарзандларингиз бошга соғ-омон бўлинглар, ғўланиш АЗИЗБЕК.

Азиз жияннгиз Маъруфжон БАҒАНДИК ўғли! Сени 5 март илк баҳоринг билан табриклаймиз. Болаликнинг қувонқ қўнлари сенга ҳамроҳ бўлиб тезроқ ўйнаб-қунаб вожага етсин. Тоғаларингиз БАҲРОМ, АЗАМАТ. Хоразм вилояти, Хазорасп тумани.

Хурматли МОҲИРАХОН! Таваллуд айёмингиз қутлуғ бўлсин. Жамик шодлик-қувончлар доимий ҳамроҳинг бўлиб, чеҳрангиз табассум ариласин. БАҲРОМБОЙ, Хоразм вилояти.

Чироқчи тумани, «Қўқош ота» жомий масжиди имом хатиби БАРОТ ўғли БАДИХОҲ ҳоқим!

Қутлуғ рамазон ҳайити билан табриклав, Сизга Оллоҳдан узук умр, оидий тинчлик-хотиржамлик

тилаб қолувчи МАСЖИД АЪЗОЛАРИ.

Хурматли курсдошларимиз ТЎЛҲИД, ва ҚУВОНДИК! Сизларни таваллуд кўнларингиз билан қутлаймиз. Оллоҳ умрингизни узук, бахтингизни тўқис қилсин, деб УМИДА, НАФИСА, НАСИБА. ТошДД, Химия факультети.

Она азизу муқаррам, она дилинга чироғ, Тушрма фарзанд эсанг, қалбига аламга доғ. Азиз ва меҳрибон волидамиз Муборак ВАХОБОВА!

Таваллуд кунингиз муборак бўлсин. Бахтингизга соғ-саломат бўлиб, пирибадавлат бўлинг. Бахтилик-шодлик доимий ҳамроҳингиз бўлсин. Қизларингиз ЛАЙЛО ва РАЪНО. Ёғждувон шаҳри, Бухоро вилояти, Ёғждувон шаҳри.

Оила

34 ЕШДА Тошкентликман, икки фарзандим бор. Касбим — ҳамшира, аёллар бақарини лозим бўлган жамик рўзгор ишлари пазандалиқини тўла-тўқис ундай оламан. 35-40 ешли (фарзандлари бўлса бош устига), уйғур ёки ўзбек миллатига мансуб тошкентлик вафодор, хушхуқ, дин-нағли инсон бўлса, турмуш қуриб, тинч-тоғув яшамокчиман. «Оила-292»

39 ЕШДА Қорақалпоғистонликман, уйланиб фарзандсизлик туғайли ажрашганман, миллатим ўзбек, маълумотим ўрта, касбим — шофёр, ўрта бўйли истарали, покиза 25-30 ешга бўлган (боласи бўлса ҳам майли) жувон билан турмуш қуриб бахтли-саодатли яшамокчиман. «Оила-293»

43 ЕШДА Қашқадарёда яшайман, касбим — ўқитувчи, тинчлик-хотиржамликни, болаларни яхши қўраман. Худога шукр, 4 фарзандимни улғайтириб қамолга етказдим. Бундай қараса бахтли онаман. Лекин аччиқ-чўчуқ, шодлик-қувончли кўнларингиз ҳамроҳинг бўлмаса бу дунёда кам бўлиб яшаётганингиз жуда-жуда биланаркан. Ростўй, дин-нағли 45-55 ешга бўлган инсон билан ҳаёт ришталарини боғлаб оила қурмоқчиман. «Оила-294»

45 ЕШДА Жиззах вилоятида яшайман. Битта катта ҳовлида бир ўзим истикомат қиламан, биринчи гуруҳ погрониман. Оёқ-кийимлар тузатиш хусуси устaxonам, енгил автомобилдан бор, топиш-тутишим яхши, 25-40 ешга бўлган вафодор аёл

Умрим бир пайкарга намозгар бўлса,

Шарифим тонг бўлса, тундан ўргулойд.

Ойдан-да гўзалроқ ой бўлса берса,

Йиғласам ўлойин, йиғласам ўлой.

Лиммо-лим ғунчага солсам қабоғим,

Дод урса — ерилса, кўмилсам нурга.

Беш вақт ёниқ турган шайтон чироғим

Айланса дурга-е, айланса дурга.

Ял-яла шаббода, офтоб — энамей,

Тун куйса, фироқим сочилса йўлга.

Келса гар лаблари ғунча санамей,

Чўмилсам гулга-е, чўмилсам гулга.

Умрим бир пайкарга намозгар бўлса,

Шарифим — тонг бўлса, тундан ўргулойд.

Бахтли бўл, ғамбода дил малҳам бўлсин,

Ишқ — тонглар кўзингга шўр шабнам бўлсин,

Суймаган дил қулфи ер, ҳамдам бўлсин,

Суйганим, куйганим, гулим, яхши қол.

Ўланбар лабимдан униб хор бўлсин,

Шафқадан шафқатим еру ер бўлсин,

Юлдуздан ўлмагим келса дор бўлсин,

Тонмагим, кўнмагим, куним, яхши қол.

Яхши қол, ишончим қазолар топди,

Толиб Тўрақул истедодли шоир. Унинг шеърлари ҳаёл қабатларини равшанлаштиради. Ҳолатни ҳаракатга келтиради. Фавқулодда топилма ташбеҳлар, ногаҳоний илганган нисбатлар билан руҳнинг тизимларини ранглантиради.

Толиб Тўрақулнинг шеърларини ўқиб, шоирнинг азоб ҳодисаси — армон ҳодисаси эканига яна бир марта ишонаман. Шеър эса ана шу азобнинг, армоннинг бир бўлаги, руҳнинг муқаддас оғриғи деган фикр хотирамдан ўтади. Ва Толибнинг қисмати шунга қўшилганидан қувонаман. Бў йўлда унинг насибаси бутун бўлсин деган хайрихоҳ тилак кўнглимдан кечади.

Икром ОТАМУРОД

КАФТИНГДА ДИЛ ОҚИБ ЖАЗОЛАР ТОПДИ

Кафтингдан дил оқиб жазолар топди,

Кўзим қаро ердан худолар топди,

Бошимга, дошимга осмон бир завол,

Суйганим, куйганим, гулим яхши қол...

Юрак, осил сулув сочин торларига,

Ним-нимгина кулгусидан куйдик-ку, биз.

Дилни чертиб, қўшиқ қилиб зорларига,

Битта йигит суйганчалик суйдикку, биз.

Қарошига қаср айлаб кўнги ганжин,

Самоларда ҳилол бўлиб қайрилдик, биз.

Кўз ашкимиз дарёсини сайр этиб жим,

Ҳижронини кема қилиб айрилдик, биз.

Инкор ишқнинг қайғусидан не баҳра бор,

Ўласак, сўлим гул уйғонар бахт ахтариб.

Қароғиңнинг тунларида

шабнам ичар,

Садоқатнинг тонгги отмай-биздай ғариб.

Юрак, кўйгил наволаринг — раво бўлмас,

Тўқилмаган лов-лов ёнган изларига.

Қаролмасак қароладик, қўй, энди, бас,

Муҳаббатнинг нурсизгина кўзларига.

"КЎРСАТ ЖАМОЛИНГ
МАСОНАЛАРГА"

Бобораҳим МАШРАБ

Гулғунча дил, дил титрар ўйингда

Занги фироқим еқар кўзимни.

Булбул гул эрмас, истар кўйингда

Тор қафас ичра унсиз ўлимни.

Тун куйса нетонг фасоналарга,

Кўрсат жамолинг масоналарга.

Телба қуш қақшар қароғимда қон,

Боғларда тенгир тинсиз хаелим.

Етар фалакка бу нола афғон,

Гар насиб бўлмас бўлса

висолинг,

Ўт эрур умид гиреналарга.

Ошиен тутсам ойу зўҳрони,

Мажнунман, саҳро куйса ичимда.

Бир танга сотиб икки дунени

Қолсам бедуне ўнгу тушимда.

Шул бўлса қисмат девоналарга,

Кўрсат жамолинг масоналарга.

М... га

Кўнглимга — йилларнинг сочларидай оқ —

Кўнглимга, ишонгингиз келмас:

— Севмайди.

Кўнглима — йўлларнинг чечагаддай тоқ —

Кўнглима, шивирлар — севса

— Севсайди.

Начора, кўзларинг тафтидан титрар,

Ёлғизгинам менинг, мунглим-юрагим.

Ғамнинг бешигида унсиз улғаяр

Сизга айтилмаган сўнги тилагим...

ДАРДИМ МАЖНУН БЎЛСИН, БАҒРИМ-О ЛАЙЛИ

СОДИҚ
АБСАЛОМ

1965 йил Самарқанд вилояти, Хатирчи туманининг Жизмонсой қишлоғида туғилган. Тошкентдаги Низомий номли муаллимлар олийгоҳини тугатган. Айти пайтда аспирант. Оилали, бир ўғил, бир қизи бор.

Нурли осмонингга олиб кет мени

Самовий ҳисларга кўнгилар тўлсин.

Сирли ошенингга тезроқ элт мени,

Бу жоним жонингнинг асири бўлсин.

Кўшкли бўстониңга олиб кет мени

Ишқ висол айласин васлинг тўфайли

Кўнгил достонингга садаф эт мени

Дардим Мажнун бўлсин, бағрим-о Лайли.

Йўл тутсанг қай томон, борсанг қаерга

Мени ҳам ёнингга чорла,

бошлаб кет.

Иккимиз ҳамisha бўлайлик бирга,

Ҳижроннинг ўзини елғиз ташлаб кет.

Ғамсора айрилиқ кунлари —

Мен сени соғиниб яшайман.

Қалб аро қироат унлари —

Севғига сиғиниб яшайман.

Борлиққа энади муножот,

Кўрқаман сен томон юришдан.

Ҳажрингда қолдирма бенажот,

Мени эй суюкли фаритам.

Кунларим айланар, йил ўтар,

Йўлларда йўқолур изларим.

Бўғзимда аламли сўз етар —

Тилимга чиқмаган сўзларим.

Юрагим катта бир қоинот,

Бағримга сиғмаган нижа

бор?!

Музларни ёролмай бенажот

Сузишдан ҳориган кема бор.

Кемага ортилган армонлар...

Яна қайтиб келди аъшори орим.

Кўнглим сиғмай оқди соҳилларига.

Хуморлик уйғонди ичимда сенсиз,

Эргашдим ҳаёт оҳуларига.

Биз юрган йўлларда шамоллар бедор.

Изимиз қонатар яшил майсалар.

Қанийди иккимиз шодон, бахтиер

Ўтказган паллалар бирга қайтсалар.

Дийдор тушдай ўтди, болишда қолди —

Тушни рост этмоққа етмади қурбим.

Соҳилда ниғорон кўзларим толди —

Дунё оқмас экан ортига, қуриим.

Тахририятга Бухородаги мактаблардан бирида ўқитган киздан "Мен ҳинд кино актери Митхун Чакрабортини севиб қолганман. Тахририят кўмаклашса ягона орауни унга турмушга чиқишдан иборат" деган мазмунда хат келди. Ким билади дейсиз, бундай мазмундаги хатларнинг фақат биргинаси менинг кўлимга тушгандир...

Ҳа, ҳинд кино юлдузи Митхун Чакрабортининг Ўзбекистондаги обрўси ҳали яна кўп йилларга татийди. Назаримда у юракларга нима деб ишора қилишни сув қилиб ичиб олган. Шунинг учун ҳам ҳамиша филм қахрамони сифатидагина эмас, балки ҳаётдаги сеvimли бир инсон шаклида шууримизга кириб келаверади. Менимча, Чакраборти ўзини бошқаларга севдира олиш қобилиятини болалигиданки ривожлантириб бошлаган. Бугунга келиб кинода ўйнаш учун рол ҳам танламайди, ишқибозлари муҳаббатини қозониш учун маккорлик ҳам қилмайди. Чакрабортини кўпчилик шунинг учун севадики, у бажарган ролларда асосан жиддийликдан кура ҳис-ҳаяжонли нукталар кўпроқ. Ҳинд киноларида асосий воқеалар фақат сеvgи, мардлик ва мўл-кўл орузларидангина иборат.

Ҳиндистонлик актёрларнинг суратга тушишдан олдинги тайёргарлиги ва мақсади асосан ички ва ташқи гўзалликни бойитиш, ҳалол, адолатпеша кишиларни улуглаб, яхшилиқни севиш, худбинликни таг туби билан бартараф этишни ўз ичига олади. Бир филмда суратга тушган жамини актёрларнинг ҳамма-ҳаммаси

турадиган томони шуки, у ҳинд киносига замонавий эстрада рақсини, мусиқасини олиб кира билди. Шунингдек, хориж филмларидаги мушталашув жараёнларини ҳам ўз ўрнида қўлай бошлади. Мушталашувларнинг қаратэ усулини ўрганди. Ундан сал илгариги таниқли актёрлар бўлиш Дхармендра, Амитабх Баччанлар бажарган ролларда мушт туширишлар сунъийлиги яққол сезилиб турарди. Сабаби улар на қаратэ, на-да бокс билан шугулланганди. Замондошларининг мана шу камчилиги

Аммо шунинг унутмаслигимиз керакки, юлдузлик актёрнинг рафикасига эмас, 90 фоиз ҳолатда унинг ўзига наф қелтиради. Ҳамиша иши ўнгидан келади. Айтгани-айтган, дегани-деган. Айрим вақтларда эса рафикасига унинг шухрати бутунлай панд бериши турган гап.

Бундан бир неча йил олдин ўзбек ҳамда ҳинд киноусталари ҳамкорлиқда "Овчи" филмининг яратгандилар. Тўғриси ушбу картинани томоша қиларканман бош ролда Чакраборти билан ўйнаш учун нимага ўзбек эмас, рус актрисаси

аёллар мени ектиришади, уларнинг аксариятини актрисалар ташкил этади. Ҳатто таниқли Кими Каткар, Анита Аюблар ҳам мени чин дилдан севиб қолганлар. Ана шунанга гаплар, ҳали мен кинода ўз мавқеимни тўла йўқотганим йўқ. Бахт, шон-шухрат, омаддан тегишли улушимни олган бўлсамда ҳаётдан яна кўп нарса умидворман. Насиб қилса 1994 йилнинг июлига бориб кино билан хайрлашаман". (ФИЛЬМ-S). Митхун Чакрабортини ҳақиқатдан ҳам ҳаётда жуда кўп аёл зоти севади. Аммо у уларнинг ҳеч бирига жиддий эътибор қилмайди. Мана шу нарса унинг улкан ютуғидир.

Гапнинг лўндасини айтсам, Митхун Чакрабортини фақат кинотеатрга кирганда, кўз ўнгимизда ҳақиқат ва адолат қамситилиб жоҳилилик билан разолат авж олганда, меҳр-муҳаббат қолиб, ҳиссиётга ташна кўнгилларга тухмат қилингандагина севиш мумкин. Уни ҳақиқатан ҳам севиш лозим, фақат ўзимизни ҳаётда одил тиклаб олганимизча. Севганда ҳам ҳеч кимга билдирмасдан пинҳона севиш шарт. Фақат бунга ўзингизни ишонтириб қўйманг. Акс ҳолда...

Биз киномуҳлислар учун энг тўғри йўл ҳинд кино юлдузи — Митхун Чакрабортининг ҳақиқий ҳаётда қандайлигини билиш. Бу тўғрида унинг ўзи шундай деди: "Аваллига рафикам Йогита билан орамизда бўлиб ўтган жанжаллар кўп бўлди. Бора-бора бунга қўниқиб қолдик. Мен унга ҳаммасини етиги билан тушунтирдим. Уйимиздаги тўрт девор орасида сеникиман, мени сўроққа тутишинг, ҳушинга нима келса қилишинг мумкин, дедим. Лекин ташқарида мустақилман. Турмушим ва ишимда тўсиқлар бўлишни истайман. Балки яхши эр эмасдирман, лекин яхши инсон эканлигимга ишончим қомил". (ФИЛЬМ-S)

Билмадик, ҳалқимизнинг ўта орузпараст ва адолатпешалиги сабабими ёки бу борада бошқа бир интим, мавҳум тушунчалар борми, ишқилиб ҳинд киноларини томоша қилишга жуда ўчмиз. Биламиз, филмлардаги аксарият воқеаларнинг бошу оёғи фақат ҳаёлий нарсалардан иборат. Негадир фикру-шууримиздаги жамини орузларимизга ҳаётда тўлиқ эришишнинг иложи бўлмасда, бунга кино санъатида эришолган қахрамоннинг кечималарини ҳеч қандай эътиросиз қабул қиламиз. Шундай бўлишга юз фоиз ишонамиз ҳам. Фикримизнинг худди мана шу нукталарига ҳинд кино юлдузларидан Дхармендра, Амитабх Баччан, Анил Капур, Митхун Чакраборти, Шри Деви, Мандакини, Ниламлар қатор филмларда яратган образлар яққол мисол бўла олади. Бу нарса албатта ҳам бир киномуҳлиснинг ўзлигига, феъл-атворида, боғлиқ. Хулқ ва ўзлигининг кўпчилида бир хил бўлиши кишиларнинг қалбан ақилигини белгилайди. Мана шу яқинлик жамиятимиздаги турли воқеаларга нисбатан бўлган муносабатда белгиланади. Дил бир-бирига яқинми, демек ўртада тушуниш бор. Сеvgи ва севилиш муқаррар. Худди мана шу жараёнда ҳинд кино юлдузи Митхун Чакрабортининг омади бор, албатта. Бироқ оқила кизларимиз ортқча эътиросга берилишдан олдин салгина ўйлаб масалага жиддийроқ қарашга нур устига нур бўларди.

Нормурод МУСОМОВ

МИТХУН ЧАКРАБОРТИНИНГ ЮРАКДАГИ ЎРНИ

биргина бош қахрамоннинг муваффақияти учун хизмат қилади. Бош қахрамоннинг вазифаси эса 99 фоиз ҳолатда ялқовни янада ялқовлаштириш, ноҳақлаштиришга қаратилади. Бас шундай экан, улар яратган филмларда эпчилроқ ва зуккорроқ бўлган ҳар қандай актёр ҳам тезда кўзга ташланиши мумкин. Оддий мисол: ўша кўпчилигимиз севиб томоша қиладиган "Диско раққоси" киносидаги бош қахрамон Жемининг онаси бўлиш муштилар аеллини қип-қизил чўт бўлиб ениб турган гитара симларини ушлаб жон бериш ҳолатини эсланг. Бу ерда асосий ургу муҳлисларни ўлаётган онага нисбатан раҳм-шафқатга қаришга эмас, балки эндигина таниқли қўшқичи сифатида чиқаётган Жемига ачиналиши кучайтиришга қараб белгиланган. Тўғри, худди шу вазиятда фарзандининг кучоғида жон бераётган онага нисбатан ҳам жуда-жуда ачинасан киши. Бироқ онанинг ўлими билан унга нисбатан юракларда пайдо бўлган эзиллиқ, раҳм қилишнинг бутун оғирлиги Жемининг улугланишига сингдириб юборилади. Бордию, она тирик қолганда Жемининг қахрамони сифатида ўз ҳолига кўпчилигини йиғалтолмасди. Ҳиндлар филм ниҳосини доимо ҳақиқатга етказди. Бош қахрамон ҳаётда юз бериши мумкин бўлмаган йўллар билан мақсадига эришади ва доимо тирик қолади. Асл инсонийликнинг мақсади ҳам шундан иборат. Бироқ, киноларда Чакраборти танлаган воқеалар юракка қанчалик яқин бўлмасин, барибир унга ўзининг ишонтиролмайсан.

Митхун Чакрабортининг ҳинд кино санъатида бошқалардан ажралиб

ҳам Чакрабортининг юлдуз бўлиб кетишига анча хисса қўшди. Митхун учун қанчалар мушталашувларга бой бўлган ва уни кўпга танитган филмлардан энг асосийси "Ўйна-ўйна" ҳамда "Командос" ленталари бўлди. У ушбу киноларда Ҳиндистондаги бошқа юлдузлардан яққол ажралиб қолди.

Киноленталардаги бош қахрамоннинг мафтункорлиги устида гап кетганда "Чакраборти ҳақиқатдан ҳам чиройлими?" деган савол туғилиши табиий. Менимча муҳлисларнинг "Митхун ҳақиқатдан чиройли" каби гап-сўзларнинг кўпайишига актёрдаги жингалак соч, катта-катта кўзлар ва унинг кулганада юз териларининг фусункор кўриниш намоиши этиши катта сабаб бўлган. Кейиниш маданияти ҳам уни нисбатан гўзалроқ қилиб кўрсатади. Энг асосийси актёрда ўзгача нигоҳ ва илқ истараятаб микдорда. Унинг юз кўринишиёқ одами ўзига торта билади. Ҳаётда танлаган соҳаси, бажарадиган ишлари ҳам чиройи ва ораста кўринишини тасминлайди. Айтايлик, Чакраборти оддий ҳайдовчи ёки завод ишчиси бўлганда эди унга ҳеч қим "севаман" деб хат езмасди. Актёр бўлгани унинг бахтидир.

Хозир мамлакатда Чакрабортининг филмлари аввалгиларига нисбатан жиддийроқ муваффақиятсизликларга учраётган бўлса-да, у билан бирга рол ўйнашни истайдиган актриса кизларнинг сон-саногини йўқ. Бироқ, Митхун уларнинг тақлифини тўлалигича рад этишга журъат қилолмаяпти. Демак, уни нафақат ўзимизнинг ўзбек кизлари балки ҳинд гўзаллари ҳам жону-дилидан севади.

танланганлигини тушунолмаганим. Кейинчалик бунинг сабабини аниқлагандай бўлдим ва ўзбек киночилари тўғри иш қилибди деган фикрга келдим. Чунки, Митхун Чакраборти қанчалик доврўкли, покиза, маҳоратли артист бўлмасин ўзбеклар бари-бир унга ўз кизларини қўшиб қўйгиси келмайди. Бу воқеалик муҳлислар назарида қизганиш, рашк балосини келтириб чиқариши мумкин эди. Оқибатда филмининг муваффақияти ҳам кўнглидагидек бўлмасди.

Мен ҳинд киносининг оддий ишқибози сифатида бир нарсани кўп ўйлайман. Нима учун ўзбек кизлари Чакраборти ёки Амитабх Баччан, Анил Капурни севиб қолади-ю, йигитларимиз уларнинг Рекха, Мандакини, Ратха, Нилам сингари бир-биридан гўзал, ораста актриса кизларига сирли-ишқий мактублар битишга шайланмайдилар? Бунинг бор маъносини ўзимча қизларимизнинг ҳиссиёт ва ҳаяжонга тез берилувчанлиги, доимо яхши кайфиятда севиб, севилиб юришга интилувчанлигига келтириб тақайман. Йигитларимиз эса ҳаётда афсона ва эртақларга нисбатан қатъийроқ, юракдаги сеvgи билан ташқи оламдаги, ҳусусан кинолардаги сеvgи ўртасидаги фарқни англашга жиддийроқ эътиборда бўлаётгандек туюлади. Кизлар ўзларини фақат яхшилиққа ундаса, йигитлар биргина ҳақиқатни тушунишга чоғланади.

Миллионлаб суксурдай-суксурдай кизларини ўзига ром этиб келаятган Чакраборти бундан буён юлдузликча қолиш ёки қолмаслигига шубҳалангандай бўлиб шундай дейди: "Ҳар қалай ўзгаларни мафтун этиш қўлимдан келаятганлигини тушуниб етсам, ўзимнинг хозиргача қўниқиб қолган оламсиз яшашимни тасаввур этолмасам, кинодан кетганимдан сўнг ҳам яна суратга тушаверишим мумкин. Кўп эмас, йилига бир ёки иккита филм яратсам бўлди. Тўғриси, Ҳиндистонда кўпчилик

ШУНЧАКИ МАРИЯ

КЎП ҚИСМЛИ ТЕЛЕҚИССА

407-ҚИСМ

...Учқоқбошига бориб, не кўз билан қарамай, Сафо қассоб чап оёғининг болдириги чангаллаганча инграр, жароҳатдан оқаетган қон эса унинг бармоқлари орасидан сизиб чиқарди.

«Ўтин ераман деб оёғини болта билан чопгандир», деб юрагим қинидан чиқаезди. Йўқ, ит тишлаб олибди. Мен энди куяман: «Эй, ман ош емай кетай эди!» дейман, қани энди жойига тушса! Чойхоначи Мустафо мўйлов келиб «Ит нимага сизни қопти, қассоб?» деди. Қассоб яна инграб юборди: «Ўтинхонадан ўтин олиб чиқмоқчи эдим, у ерда ит болалаган экан. Мени кўриб ит оёққа турди. «Боламини олгани келди», деб ўйлаган бўлса керак, э йўқ, бе йўқ, гиппа оёғимдан олса бўладими!»

«Итнинг қалласига бундай фикр келганини қаердан билдингиз?» деди чойхоначи. «Ўзим шундай деб ўйладим», деди қассоб. «Сиз ҳам итдай ўйларкансиз-да, ўзи», деди чойхоначи кулиб...

Биз вақтни бой бермаслик учун такси ёллаб, қассобни дўхтирхонага олиб бордик. То дўхтир...

408-қисм

...хонага боргунча қассобнинг оёғи гиппидек шишиб кетди. Бечора, «оёғимни кесиб ташласа нима қиламан?» дейди. Мен эса унга далда бераман: «Кўркманг, кесиб ташлашса ўзим қафтида кўтариб юраман!»

...Дўхтир оёқни кўрдию қайсарлиги тутди. «То итни ва эгасини олиб келмагунларингча, мен бирор чора кўролмайман», деб туриб олди.

Чўнтагига атаганимизни тиксак ҳам

барибир кўнмади. Яна такси ёллаб чойхонага бордик. Аввал чойхоначидан итнинг эгасини сўрадик.

«Бир бега ит бу», деди у.

Чойхоначининг ердами билан итни таксига босиб дўхтирхонага қайтдик. Дўхтир итни кўриб яна...

409-қисм

...тихирлик қилди: «Эгасини топиб келинглар! Итни кутурган-кутурганмаганлигини қаердан биламан? Бу жонивор гапиролмас», деди. Биз итнинг эгаси йўқлигини айтдик. Қидира-қидира кечга яқин ветернари топдик. Ветернар ҳам «итнинг ҳужжатини олиб келинглар, кейин текшираман», деб туриб олди. Ўртада бечора қассоб итдек азоб чекаяпти. У ердан чикиб «Шаҳар итсеварлар кўнгилли жамияти»га бордик. Жамият раиси «эртага келинглар, бугун кеч бўлди», деди. «Ахир эртагача қассоб ўлиб қолса нима қиламан?» десам, «ўзи ҳужжат қассобга керакми еки итгами?» деди. Мен босиқлик билан «ҳар иккисига» дедим ва битта беш мингталикни халатининг чўнтагига тикдим. Раис ишга киришиб кетди. Ҳаял ўтмай, итни қассобнинг фамилиясига хатлаб берди. Ҳужжатни олиб ветернарга борсак...

410-ҚИСМ

...у кетиб қолибди. Ноилож уйга қайтдик. Ўша кечаси минг машаққат билан тунни тонгга уладик: Тонг саҳарда ветернанинг қабулида бўлдик. Ветернар қаншарига кўзойнак тақиб, итнинг ҳужжатини узоқ текширди. «Демак, — деди у ўзича хулоса ясаб. — Итнинг эгаси сиз — Устагонов Сафо! Итингиз кимни

қопди?

«Мени, мени қопди!» деди қассоб асабий.

«Бақирманг, эшитялман! Демак, ит ўзининг эгасини қопган, шундайми? Бундан олдин ҳам бирор кишини қопган эдимми?»

«Билмайман!»

«Эгаси бўлатуриб билмайсизми?»

«Ит меники эмас-да, шунинг учун билмайман!»

«Ит сизники бўлмаса, нега сизнинг номингизда?»

«Итнинг эгаси топилмагач, менинг номимга хатлаб беришди-да!»

«Бундан кўринадики, итнинг ҳужжати сохта экан-да?»

Бу савол-жавобдан менинг энсам қотди. Секин айланиб, дўхтирнинг орқа томонига ўтдим ва чўнтагига битта беш мингталикни тикдим. Шундан сўнг дўхтир ўрнидан туриб кетди...

411-қисм

...ва қайтиб жойига ўтирди. «Демак, — деди у яна «демак»лаб, — ҳужжатлар жойида. Ҳозир итдан қон олиб, лабораторияга юборамиз, эртага у ердан натижаси келади. Ундан кейин итни шу ерга ташлаб кетасизлар. Ўн кундан кейин яна итдан қон олиб текширамыз. Ўн кун икки маҳалдан иссиқ овқат олиб келасизлар!»

«Сизгами?» дедим.

«Йўқ, — деди дўхтир, — итга! Ит очликдан ўлиб қолса яна ўзларингга жабр!»

«Ахир, бу итнинг болалари ҳам бор», дедим.

— Унда ҳозир бориб болаларини ҳам олиб келасизлар. Энди кунига икки маҳал эмас, тўрт маҳал иссиқ овқат ташкил қилиш керак. Ахир, эмизликки онага кўпроқ овқат керак, тўғрими?» деди дўхтир ментга қараб.

Сафо қассоб йиллагудек бўлиб: «Мен-чи, мен ўн кунгача азоб чекиб

юравераманми?» деди.

«Йўқ, — деди дўхтир қогоз тўлдириб. — Дўхтирга қогоз езиб бераман, сизга уқолни бошлаб юборади. Киндигингиз атрофидан ҳар қуни биттадан, қирқ кун уқол оласиз. Агар итнинг қони айнимаган бўлса, ўн кундан сўнг, уқолни тўхтатасиз»...

412-қисм

...Қогозни олиб дўхтирхонага бордик. Даволовчи дўхтир қогозни кўриб: «Ваксина масаласи бизда проблема!» деди.

«Нима қилиш керак?» дедим.

«Топиш керак!» деди дўхтир.

«Топинг!»

«Донаси беш минг!»

Қассобга қарасам, жони огрияпти-да, майли дегандай бўлди...

Шу кундан бошлаб қассобга дармон қира бошлади. Тўққиз кун тўрт маҳалдан таксидан итга иссиқ овқат ташиб турдик. Ўзини қуни...

413-қисм

...овқат олиб борсак, ит йўқ. Шартта ветернанинг қабулига кирдик. «Итни ҳақиқий эгаси олиб кетди», деди у.

«Итнинг эгаси биз-ку!» десак, журнални кўрсатди.

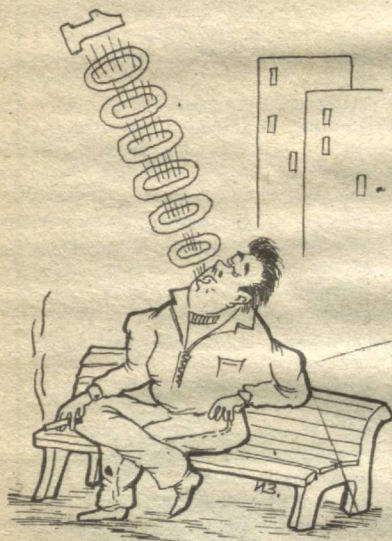
Журналда қассобнинг фамилияси чизилиб, бошқа кишининг фамилияси ёзиб қўйилибди. «Сўфиев Мустафо». Сафо қассоб ялт этиб ментга қаради.

«Ахир, бу чойхоначи Мустафо мўйлов-ку!» деди. Қассобнинг жажли чиқди. Ветернар далда берди: «Жигибийрон бўлманг! Шукур денг, ит кутурмаган экан. Сиз учун энг асосийси шу! Итни бошингизга урасизми?»

Қассоб жажл отидан тушди. Иккаламиз тўғри...

Продюсер Уста КЎПАЛ

(Давоми бор).

Муаллиф: Илхом ЗОИР

ТЕЛЕФОН

— Ис, келинг, отагинам, келинг! Хизмат?
— Яна ўша масала-да, болам!
— Қанақа масала?
— Уйга телефон тушириш-да, болам.
— Ҳа, ўша масала, денг! Албатта ёрдам қиламиз, отагинам! Манзилнингиз?
— Катортрак кўчаси...
— Бўлди, бўлди, отагинам, ҳал қиламиз.
— Ўтган сафар ҳам шунақа дегандинг, болам.

— Ўтган ўтди. Бу сафар албатта ёрдам берамиз, отагинам! Мана ёзиб ҳам қўйдим...
— Ушанда ҳам ёзиб қўювдинг.
— Ҳа энди... Ҳозир унақаси кетмайди, нимагаки, замон ўзгарди, отагинам!
— Қачон хабар олай бўлмас?
— Сиз овора бўлиб юрманг. Ҳамма ишларингизни ҳал қилиб, шахсан ўзим сизга кўнгирик қиламан.
— Сенинг ҳам ишинг кўп...
— Ҳеч ташвиш тортманг, отагинам! Айтдим-ку, шахсан ўзим кўнгирик қиламан! Ҳа, дарвоқе, телефон номерингизни айтиб кетинг, отагинам!
— Нима?

Ҳабиб СИДДИК

ЛАТИФА

— Дадаси, кимдир ҳовлимизга кириб келди! Эшитяйсизми? Уйғонсангизчи!
— Ҳўш нима қил дейсан? — уйқусираб сўради эр.
— Бориб, ҳеч бўлмаса ичимизни уйғотиб қўйинг.

Ўғил онасига мақтанди:
— Дадая мени тўйга олиб бордилар. Қайтишда мен у кишини олиб келдим.

— Айблановчи, қани айтингчи, куппа-қундузи оморга ўғирликка тушгани сизни нима мажбур қилди?
— Иложим йўқ эди, ўртоқ судя, кечалари хотиним кўчага чиқармайди-да.

— Меҳнат таътилингизда қаерларда бўлдингиз?
— Билмадим. Фотоаппаратларни ҳали чиқараб улгурмадим.

— Оғзиңиздаги сигаретни ташланг!

— Бу сигарет эмас, қалам-ку, хўжайин.

— Барбир-да, иш жойида ҳатто қаламни ҳам чекиш мумкин эмас.

— Валижон, ким бўлмоқчисан?
— Хирург бўламан!
— Жуда яхши. Ҳаракат қилсангизчи?
— Ҳа, ҳар қуни дарсдан кейин Турди қассобга ёрдамлашиб турибман.

— Кеча дўкандан бир стул сотиб олган эдим, уйга олиб борганим заҳоти синиб қолди.

— Нима, унинг устига биров ўтиргандир-да?

Эр-хотин кўчада кетишаркан эди, эр муволишда тиланчилик қилиб ўтирган жулдур кишимдаги бир гаввадан сўради:

— Сен ичасанми?

— Йўқ.

— Чекасанми?

— Йўқ.

— Бегона аёлга кўз олайтирасанми?

— Йўқ.

Шунда эр хотинига юзланиб деди:

— Мана, хотин, ичмайдиган, чекмайдиган, бошқа аёллар билан юрмайдиган эркак қай аҳволга ту- ширини кўриб қўй!

Уста БАҒО ўғли

Бош муҳаррир:

Абдуҳошим ИРИСБОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Қулман ОЧИЛ, Жуманазар БЕКНАЗАР,
Дадаҳон ЁҚУБОВ, Фарҳод РЎЗИЕВ,
Муҳаббат ИБОДОВА, Ҳалим САЙИД
(бош муҳаррир ўринбосари), Ботир
ЭРНАЗАР (масъул котиб)

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:

Зокир УБАЙДУЛЛАЕВ, Рўзимат САФОВЕВ,
Абсалом УСАНОВ, Абдумуталиб РИЗОҚУЛОВ,

Муассис: Ўзбекистон Республикаси болалар
жамғармаси.

Газетамиз ҳомийси Ўзбекистон Республикаси
Болалар жамғармасининг «Чинор» илмий ишлаб
чиқариш бирлашмаси.

Таҳририят келган хатларга ғала жавоб қайтармайди. Шунингдек,
фуқаролар билан ташиқлотлар ўртасида востачилик ҳам қилмайди.
Газетамиздан олинган маълумотлар «Оила ва жамият»дан деб
кўрсатилиши шарт.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:

700029, Мустақиллик майдони, 1-бино.

Телефон: 39-43-95

Азиз АБДУВАЛИ навбатчилик қилди

Обуна индекси - 64654

Рўйхатга олиш №33

Бўюртма №Г-867. 35184 нусхада чоп
этилди. Офсет усулида босилди. Формати
А-3, ҳажми, 2 босма табок.

1 2 3 4 5 6